

Оружане снаге Русије подвргнуте су највећим реформама у последњих 200 година. Министар одбране Анатолиј Сердјуков и начелник Генералштаба генерал армије Николај Макаров планирају да у следећих десет година Русија добије битно другачије оружане снаге него што су то данас: од масовне мобилизационе војске до мање и професионалне армије, састављене од специјалних јединица за локалне конфликте, и способне да буде подршка руској спољној политици у било којем делу света. Делом је то последица повећања војног буџета, технолошког скока руске војне индустрије, али и резултат анализа конфликта у Јужној Осетији, посебно када су у питању структура јединица, војно школство, квалитет обуке, команда и контрола, наоружање, опрема и доктрина употребе снага.

Армија по новом моделу

После августа 2008. године и рата с Грузијом, руски генерали су одлучили да конвенционалне снаге под хитно треба да се реформишу и у томе имају подршку како политичара тако и јавности. Осим тога, ту је и негативан демографски фактор који не иде у прилог постојању регрутне армије, па случајеви погибије војника у неборбеним операцијама, плус суицид регрута у оружаним снагама, што је све доста компромитовало традиционално гледање на војску коју чине регрути. За почетак процеса радикалних реформи војни рок је скраћен на 12 месеци, у Министарству одбране повећан је број „цивилних“ положаја, западна искуства на том плану детаљно се проучавају.

Када су у питању видови оружаних снага, руска копнена војска треба да добије најмодернију опрему и оружје, копнене јединице биће бројчано мање, али способне за брзи борбени распоред у подручјима своје одговорности. Промениће се и нивои командовања, сада постоји четворострука структура, војно подручје–армија–дивизија–пук, а од 2012. године то би требало да се сведе на војно подручје–оперативна команда–бригада, при чему ће војно подручје и даље имати командну одговорност над свим снагама на „својој“ географској територији, али ће бити обухваћено и оперативном командом. С друге стране, оперативна команда покриваће више региона, генерал Макаров планира вежбе разних професионалних јединица не само у подручјима где се иначе мирнодопски базирају, већ и у свим деловима Русије.

Број копнених јединица биће кроз разне фазе реформи смањен од 1.890 на 172 јединице, ратно ваздухопловство ће свој број јединица од 240 смањити на 120, а ратна морнарица од 240 на 123. Од 1. децембра 2009. године започео је процес трансформације копнених дивизија у бригаде способне за самосталне операције. Истовремено, 23 мотострељачке и тенковске дивизије, ракетни и артиљеријски пукови, инжењеријске јединице, снаге ПВО, јединице везе и логистике, све у саставу копнене војске, биће трансформисане у 39 копнених бригада, 21 ракетну и артиљеријску бригаду, седам бригада копнене ПВО, 12 бригада везе и две бригаде за електронско ратовање.

И остали видови оружаних снага Русије доживеће реструктурисање. Стратешке ракетне снаге ће број ракетних дивизиона у свакој дивизији смањити од 12 на осам, при чему ће се и број ракетних дивизија смањити од седам на шест.

Ваздушно-десантне снаге биле су и иницијатор трансформације и професионализације оружаних снага Русије, осам дивизија трансформисане се у осам ваздушно-десантних бригада Снага за брзо реаговање. Командант тих снага, генерал Владимир Шаманов, још је прошле 2009. године најавио нову ваздушно-десантну бригаду у војном подручју Москва и самосталан падобрански пук у војном подручју Санкт Петербург. Тренутно се ваздушно-десантне дивизије базирају у Тули, Пскову, Новоросијску и Иванову, док је у Уљановску бригада. Професионални војници у тим јединицама треба да зарађују око 1.100 долара месечно.

Очекује се да ће до 2012. године све ваздухопловне дивизије и пукови бити формацијски сврстани у 55 ваздухопловних база заједно са четири стратешке ваздушне команде. Значај тих команди зависиће од броја ваздухопловних пукова под њима. Бивша команда специјалне ПВО око Москве биће укључена у ваздухопловне снаге и биће основа за потпуно нову ваздушно-свемирску команду.

У марту 2009. министар одбране Русије Сердјуков је изјавио како је „само 10 одсто наоружања и опреме Руске армије модерно“. Према плановима реформи до 2015. године 30 одсто наоружања и војне опреме треба да уђе у категорију „модерно“, а до 2020. године модерно оружје и опрема требало би да у руским оружаним снагама буде заступљено са 70 одсто. Наравно, ослонац у модернизацији те опреме и наоружања јесте на руској војној индустрији, али Москва не зазира ни од кооперације са Израелом и с Француском.

У погледу персоналне политике, реформе траже да се око 205.000 официрских положаја и функција преиспита у оквиру чега ће оружане снаге Русије смањити број официра са садашњих 355.000 на 150.000, број генерала смањиће се са садашњих 1.007 на 886, број пуковника са 25.665 на 9.114, мајора са 99.550 на 25.000 и капетана са 90.000 на 40.000.

Због свега тога критичари војних реформи у Русији су врло гласни. Они, између осталог, замерају Министарству одбране и Генералштабу да је нова војна доктрина усвојена и пре него што су реформе војске уопште и кренуле, да у руском друштву нема консензуса између политичке елите и народа по том питању. Руски генерали одговарају на те критике тврдњама „да Русија нема времена да чека консензус око војних реформи“. Николај Петрушев, секретар Националног савета за безбедност, каже како су многе одреднице нове војне доктрине заправо само поновљене тезе и смернице из сличног документа из 2003. године.

На западу су посебно забринути због ставова у новој руској војној доктрини који говоре о одговору Русије на нападе на њене снаге распоређене изван матичне руске територије, о праву председника Русије да нареди распоређивање војних снага изван матичне територије и без дозволе руског парламента, о праву Русије да користи нуклеарно оружје и у локалним конфликтима ако је Русија нападнута, али и као превенцију од напада на Русију. Ту су и ставови о одбрани држава које то затраже од Русије, а које Русија подржава, те о заштити руских држављана у иностранству.

С војним буџетом од око 50 милијарди америчких долара, Русија у следеће три године очекује увођење у оперативну употребу 30 нових балистичких интерконтиненталних ракета, пет нових ракетних система „искандер“ , око 300 нових оклопних борбених возила, 30 нових хеликоптера, 30 нових борбених авиона, три нове стратешке нуклеарне подморнице, као и пет нових површинских ратних бродова у класи ракетних крстарица. Добра продаја руског наоружања, пре свега Индији, Кини и Венецуели, поспешује и домаће поруџбине руске војне индустрије.

Све ово, на неки начин, значи да се у руској војној пракси приближава крај континуитета са совјетском војном традицијом како у погледу структуре јединица, тако и у команди и контроли, обуци и попуни. Тај процес иде релативно брзо, или споро, како ко гледа и из којег угла, све, наравно, зависи и од финансија, али и од међународног контекста војно-политичке ситуације. Но, укупно гледајући, оружане снаге Русије у конвенционалном погледу, узимајући у обзир број тенкова, топова, борбених оклопних возила, борбених авиона, хеликоптера и ПВО система, и даље су најснажнија оружана

сила на свету. А нуклеарна компонента руске војне моћи и даље држи равнотежу с нуклеарним потенцијалом САД.

Бројно стање оружаних снага Русије

Русија данас под оружјем држи 1.027.000 људи. Регрути служе војни рок од 12 месеци. Оружане снаге располажу са 23.000 тенкова, 15.180 оклопних борбених возила, 26.120 топова, 3.976 вишецевних ракетних бацача, 430 интерконтиненталних стратешких нуклеарних ракета копненог базирања, са 14 нуклеарних подморница носача интерконтиненталних пројектила, 24 нуклеарне подморнице, ловцима других атомских подморница, у флоти је један носач авиона, пет крстарица, 14 разарача, 14 фрегата, 23 корвете...

Руско ратно ваздухопловство располаже са 116 стратешких бомбардера и 1.800 тактичких авиона. Снаге космичке и ракетне одбране броје око 50.000 људи, док специјалне јединице за космичко ратовање имају око 30.000 припадника. Јединице Министарства унутрашњих послова, а опремљене су као и армија само што немају тенкове и борбене авионе, имају око 450.000 припадника.

Прерана еуфорија у Лисабону

Лидери НАТО-а објавили су у Лисабону да је на самиту Алијансе постигнут договор између Русије, с једне стране, и САД и НАТО-а с друге стране да се заједнички ради на успостављању антибалистичког ракетног штита који би повезано заштитио територије европских држава НАТО-а и територију САД. Да ли би тај штит заштитио и територију Русије није речено, али може да се претпостави. Председник Русије Дмитриј Медведев тим је поводом рекао „да Русији треба најмање шест до седам месеци да би се размотрио предлог НАТО-а“, што значи да су у Лисабону неки пожурили са еуфоријом. И московски медији нису оптимистични у погледу изградње неког заједничког руско-натовског антиракетног штита. Пре свега, Медведев је још једном позвао амерички Сенат да ратификује потписани споразум СТАРТ, што републиканци у Вашингтону за сада одбијају. Без те ратификације све приче о побољшању америчко-руских односа и најаве некаквих заједничких штитова ствар су теорије.

И технички гледано евентуално повезивање руског система АБМ са будућим елементима америчког и НАТО антиракетног система у Европи носи са собом низ техничко-технолошких проблема и непознаница. Руски систем АБМ је годинама оперативан и предвиђен је управо за одбрану од америчких интерконтиненталних ракета. Чине га радарске станице и командни центри у Софрину крај Москве, Барановичи у Белорусији, Балкаш у Казахстану, Габала у Азербејџану, Лектуши крај Санкт Петербурга, Армавир у јужној Русији, Оленегорск на северозападу Арктика, Печора на северозападу Урала и Мишелевка у источном Сибиру.

Ракетни део тог система чини 2.064 ракета разних типова: специјални АБМ систем „галаш“ са 32 пројектила СХ-11 „горгон“ и 68 ракета СХ-08 „газела“ само за антибалистичку одбрану Москве, па 1.900 ракета из система С-300 ПМУ и још 64 пројектила система С-400 који је већ распоређен на две локације у Русији. Радари и командни центри повезани су с руским извиђачким сателитима у свемиру који им дају тренутне информације о било каквом лансирању било чије ракете било где у свету.

Амерички и НАТО антиракетни штит тренутно су у Европи на нивоу тактичке употребе, у Европи не могу да се мере с руским АБМ системом. Истина, руски АБМ и није прављен због Европе већ због САД. На информативном плану између Москве и Вашингтона годинама већ постоји одлична комуникација када су у питању лансирања разних ракета управо да не би дошло до атомског рата због грешке. Русија је пре неколико година нудила Америци коришћење руског радара у Азербејџану који одлично „покрива“ Иран. Вашингтон је то тада одбацио. Руси су онда због намере САД да направе ракетни штит у Пољској и Чешкој понудили да и руски официри буду стално присутни на локацијама тог НАТО штита, управо да не би дошло до злоупотребе тог штита у офанзивне сврхе. И то је тада одбијено.

Како ће сада да се оствари оно што је енергично одбијено пре само две године? И што би Руси сада спасавали пропале пројекте НАТО-а, а да им се ништа капитално политички и војно не понуди за контрауслугу?

(Политика)